

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра економічної теорії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Освітня програма/спеціалізація – «Бізнес-економіка»

Статус дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2018, 2019

Харків – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Ринок цінних паперів»
для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05
«Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків:
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 20 с.

Розробник

Шкодiна Iрина Вiталiївна – професорка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної
теорії, докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(протокол № 10 від 12 червня 2020 р.)

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Зміст

1.	Опис навчальної дисципліни.....	4
2.	Очікувані результати навчання.....	5
3.	Програма навчальної дисципліни.....	6
4.	Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	12
5.	Теми лекційних і практичних занять.....	12
5.1.	Теми лекційних занять.....	12
5.2.	Теми практичних занять.....	13
6.	Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	15
7.	Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	17

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Ринок цінних паперів» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка» підготовки бакалаврів спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»	За вибором студента	За вибором студента
Модулів – 2		Рік підготовки:	Рік підготовки:
	Спеціальність – 051 «Економіка»	семестр	семестр
Загальна кількість годин - 150		3-8-й	3-8-й
	Спеціалізація – «Бізнес-економіка»	Лекції	Лекції
		30год.	6
	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Практичні заняття	Практичні заняття
		44 год.	8
	Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4-6, самостійної роботи студента - 4-5.	Самостійна робота	Самостійна робота
		76 год.	136
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

Мета навчальної дисципліни «Ринок цінних паперів» - формування у студентів комплексного розуміння системи взаємозв'язків на ринку цінних паперів (РЦП), ознайомлення їх з практичними питаннями здійснення операцій з цінними паперами та регуляторної політики на цьому ринку.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо сутності та наукових засад побудови РЦП як цілісного механізму перерозподілу фінансових ресурсів між державою, юридичними та фізичними особами;
- з'ясування сутності та функцій цінних паперів, їх основних характеристик;
- розгляд організаційних основ діяльності на ринку цінних паперів акціонерних товариств, торговців цінними паперами, інститутів спільного інвестування, банків, учасників Національної депозитарної системи, фондових бірж, позабіржових торговельно-інформаційних систем;
- дослідження механізму основних операцій з цінними паперами, опанування практичних навичок здійснення таких операцій;
- вивчення організації державного регулювання та саморегулювання на

ринку цінних паперів.

Пререквізити: «Економічна теорія», «Історія економіки та економічної думки», «Фінансова система», «Економіка та фінанси підприємства».

Кореквізити: «Фінансове право», «Ринок фінансових послуг», «Корпоративне право».

Постреквізити: «Інвестиційне право», «Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства)», «Економічна безпека підприємства».

Мова навчання – українська.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

1.	Застосовувати фундаментальні знання базових концепцій та моделей функціонування ринку цінних паперів.
2.	Розраховувати показники, які характеризують результативність діяльності суб'єктів РЦП.
3.	Використовувати аналітичний і методичний інструментарій для аналізу та моделювання поведінки інвесторів та емітентів на РЦП.
4.	Здійснити класифікацію та порівняльний аналіз основних характеристик, умов розміщення та особливостей обігу цінних паперів (ЦП).
5.	Пояснити особливості діяльності професійних учасників РЦП.
6.	Застосовувати інструменти фундаментального та технічного інвестиційного аналізу РЦП.
7.	Сформувати власні переконання щодо необхідності, принципів і методів державного регулювання РЦП.
8.	Інтерпретувати особливості діяльності саморегулювальних організацій на РЦП.
9.	Спрогнозувати тенденції розвитку світового фондового ринку в умовах технологічних інновацій та глобалізації.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Бізнес-економіка», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК14. Уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати.

Спеціальних компетентностей:

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК15. Здатність самостійно розробляти, впроваджувати, супроводжувати бізнес-проекти, виявляти проблеми у бізнес-діяльності та пропонувати способи їх розв'язання.

СК17. Уміння визначати загрози економічній безпеці бізнесу, розробляти та впроваджувати заходи з їх запобігання.

СК18. Розуміння специфіки ведення міжнародного бізнесу, чинників досягнення конкурентних переваг на світових ринках.

Програмних результатів навчання:

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРН25. Уміти аналізувати поведінку економічних агентів і ринків у глобальному середовищі, обирати пріоритети розвитку в умовах глобалізації бізнесу.

ПРН26. Уміти визначати бізнес-потенціал суб'єкта господарювання та напрями його розвитку в галузевому та регіональному контекстах.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Тема 1. Сутність та економічна роль ринку цінних паперів

Місце та роль ринку цінних паперів (РЦП) в системі фінансового ринку. Сутність та структура РЦП. Інфраструктура РЦП. Функції ринку цінних паперів. Суб'єкти та об'єкти ринку цінних паперів. Емітенти ЦП. Інвестори. Професійні учасники фондового ринку

Сутність та структура моделі фондового ринку. Види моделей фондового ринку. Американська модель. Європейська модель. Перехідні та симбіозні моделі фондових ринків. Конвергенція моделей. Вплив

соціокультурних факторів на структуру фондового ринку.

Історія фондового ринку. Сутність та види криз на фондовому ринку. Посилення ролі фондового ринку у формуванні інноваційного потенціалу економіки.

Тема 2. Цінні папери та їх класифікація

Поняття цінних паперів (далі - ЦП). Класифікація ЦП. Групи та види ЦП. Форма випуску та форма існування ЦП. Загальна характеристика цінних паперів та їх видів. Інструменти фондового ринку та ризик.

Основні характеристики, умови розміщення та особливості обігу цінних паперів за групами: пайові (акції, інвестиційні сертифікати, сертифікати ФОН, акції корпоративного інвестиційного фонду); боргові (облігації підприємств; державні облігації України; облігації місцевих позик; казначейські зобов'язання України; ощадні (депозитні) сертифікати; векселі; облігації міжнародних фінансових організацій; облігації Фонду гарантування вкладів фізичних осіб), іпотечні цінні папери (іпотечні облігації, іпотечні сертифікати, заставні), приватизаційні цінні папери, похідні цінні папери та товаророзпорядчі цінні папери. Доходи за ЦП.

Перехід прав на ЦП та прав за ЦП. Особливості укладання, зміни, розірвання та виконання договорів купівлі-продажу цінних паперів. Державне регулювання ринку цінних паперів.

Тема 3. Приватні інструменти фондового ринку

Акціонерне товариство. Сутність та види акцій. Реквізити акції. Номінальна, бухгалтерська та ринкова вартість акцій. Реєстрація випуску та проспекту емісії акцій. Звіт про результати розміщення акцій. Особливості розміщення та обігу акцій комерційних банків та корпоративних інвестиційних фондів. Курс акцій. Доходи акціонерів. Дивіденди. Розміщення акцій при їх емісії. Придбання товариством власних акцій. IPO. Розвиток акцій в Україні: історія та сучасність.

Боргові приватні папери, їх економічна сутність та види. Сутність та види облігацій. Конвертовані облігації. Іпотечні облігації. Реєстрація випуску та проспекту емісії облігацій підприємств. Звіт про результати розміщення облігацій. Звіт про наслідки погашення облігацій. Особливості емісії та обігу іпотечних облігацій. Поняття управління іпотечним покриттям. Ціна та прибутковість облігацій. Порядок емісії облігацій підприємств в Україні. Динаміка розвитку ринку корпоративних облігацій в Україні.

Зупинення обігу цінних паперів: правові підстави, види, терміни, наслідки. Відновлення обігу цінних паперів. Цінні папери, які вважаються такими, що мають ознаки фіктивності. Порядок прийняття рішення про включення емітента до списку емітентів, що мають ознаки фіктивності. Наслідки. Міжнародні ідентифікаційні номери цінних паперів (ISIN, CFI та ін.).

Поняття та основні характеристики векселів. Порядок видачі та обігу векселів. Акцепт векселя. Аваль. Особливості національного вексельного

законодавства. Уніфікований закон про переказні та прості векселі.

Тема 4. Державні цінні папери

Сутність та види державних цінних паперів. Цілі випуску державних цінних паперів. Ринкові державні цінні папери. Характеристика державних облігацій. Роль казначейських цінних паперів в управлінні державним бюджетом. Неринкові державні боргові інструменти. Способи розміщення державних цінних паперів: аукціон, відкритий продаж, особисте розміщення.

Особливості становлення та функціонування ринку муніципальних цінних паперів. Способи виплати доходів по державним цінним паперам. Особливості оподаткування доходів по державним цінним паперам.

Державні цінні папери різних країн. Особливості розвитку ринку державних цінних паперів в Україні.

Тема 5. Ринок похідних цінних паперів

Сутність похідних фінансових інструментів. Деривативи. Історія виникнення та розвитку ринку строкових угод.

Види строкових угод. Визначення та властивості опціонів. Інвестиційні стратегії з опціонами. Біржова торгівля опціонами. Опціони на біржові індекси. Розрахунок ціни опціону. Особливості обігу похідних (деривативів) на організаційно оформленому РЦП. Система гарантій виконання зобов'язань.

Фінансові ф'ючерси. Ф'ючерси на біржові індекси. Ф'ючерсні стратегії. Учасники ф'ючерсних операцій. Ф'ючерсні опціони. Варант як різновид опціонів. Сутність та види свопів. Форвардні контракти. Основні відмінності між ф'ючерсними й форвардними контрактами. Використання похідних (деривативів) для зменшення ризиків. Хеджування. Управління процентним та валютним ризиками за допомогою строкових угод.

Синтетичні похідні цінні папери.

Модуль 2. ФІНАНСОВІ ПОСЕРЕДНИКИ ТА ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Тема 6. Структура ринку цінних паперів

Визначення та класифікація ринку цінних паперів.

Сутність і функції первинного ринку. Принципи та форми розміщення цінних паперів на первинному ринку. Інвестори на фондовому ринку. Роль фінансових інститутів на первинному ринку цінних паперів. IPO. Інвестиційні банки та андеррайтинг. Емісія акцій в Україні.

Вторинний ринок цінних паперів. Сутність вторинного ринку цінних паперів та його функції в економічній системі. Організація торгівлі на вторинному РЦП.

Теоретичні основи організації функціонування фондових бірж. Задачі та функції фондової біржі. Історія створення та функціонування фондових бірж. Організаційно-правові форми фондових бірж. Органи управління

фондової біржі. Члени фондової біржі. Правила лістингу і делістингу ЦП. Методи проведення біржових торгів. Котирування ЦП. Операції з ЦП на фондовій біржі. Види договорів з ЦП. Фактори, що впливають на курс ЦП. Регулювання діяльності фондової біржі. Порядок визначення біржового курсу цінного папера. Організація нагляду і контролю на організаційно оформленому фондовому ринку. Заходи щодо запобігання маніпулюванню цінами під час здійснення операцій з цінними паперами на ФБ. Цінова нестабільність ринку. Діяльність фондових бірж стосовно визначення та оприлюднення біржових курсів цінних паперів. Розкриття інформації про діяльність фондової біржі. Взаємодія з депозитарною системою. Сучасні технології проведення біржових торгів.

Механізм організації біржової торгівлі в США, Німеччині, Японії. Сучасні тенденції розвитку біржових ринків. Розвиток фондових бірж в Україні.

Позабіржова торгівля, її роль та значення в різних країнах. Позабіржовий ринок в США, Європі, Україні та інших країнах. Сучасні тенденції позабіржового ринку. Джерела інформації, що отримують учасники позабіржової торгівлі. Роль технічних засобів в розвитку РЦП.

Оптимізація структури організаційно оформлених ринків.

Тема 7. Інфраструктура ринку цінних паперів

Поняття та елементи ринкової інфраструктури. Особливості організації та функціонування інфраструктури ринку цінних паперів. Фінансові посередники. Роль комерційних банків на фондовому ринку (досвід США, Японії, Німеччини).

Торговці цінними паперами. Економічна стратегія торговця на фондовому ринку. Ліцензування діяльності торговців цінними паперами. Онлайн-брокери. Інтернет-трейдинг. Біржові спекулянти та їх класифікація.

Розвиток депозитарної системи. Сутність та функції депозитарію. Депозитарна система України (далі ДСУ). Система депозитарного обліку ЦП. Депозитарний облік ЦП. Виключна компетенція та депозитарна діяльність Центрального депозитарію. Депозитарна установа, депозитарна діяльність депозитарної установи. Взаємодія учасників депозитарної системи України щодо емісії ЦП. Складення реєстру власників іменних ЦП. Розкриття та захист інформації, що міститься у системі депозитарного обліку. Державне регулювання, нагляд та контроль у ДСУ. Функції і компетенція Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках. Клірингова діяльність. Проведення клірингової діяльності. Правила та організація клірингу. Проведення розрахунків за правочинами щодо ЦП.

Інші учасники фондового ринку. Пенсійна реформа. Трирівнева структура пенсійного забезпечення. Перший рівень. Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Другий рівень. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Порядок формування Накопичувального фонду. Суб'єкти накопичувальної системи пенсійного забезпечення. Пенсійні активи

накопичувального фонду. Радник з інвестиційних питань. Компанії з управління активами як суб'єкт накопичувальної пенсійної системи. Зберігання пенсійних активів накопичувального фонду. Третій рівень. Система недержавного пенсійного забезпечення. Недержавне пенсійне забезпечення. Недержавні пенсійні фонди та їх види. Пенсійний контракт та пенсійна схема. Пенсійні активи системи недержавного пенсійного забезпечення. Особи, що можуть здійснювати діяльність з управління пенсійними активами. Пенсійні виплати недержавних пенсійних фондів. Зберігання пенсійних активів. Роль фондового ринку у забезпеченні функціонування пенсійної системи.

Закон України «Про інститути спільного інвестування», нормативно-правові акти Комісії щодо регулювання діяльності ІСІ. Класифікація ІСІ. Суб'єкти, що здійснюють діяльність з управління активами. Обмеження діяльності компанії з управління активами. Інші особи, що обслуговують ІСІ. Вимоги до складу та структури активів інвестиційного фонду. Цінні папери ІСІ, особливості їх розміщення та обігу. Організація контролю за діяльністю компанії з управління активами. Іноземний досвід ІСІ.

Тема 8. Фондові індекси

Сутність, функції фондових індексів та їх класифікація. Методи розрахунку фондових індексів. Індeksi розвинених фондових ринків. Фондові індекси США. Індeksi Dow Jones. Індeksi Standard & Poor's. Індeksi NASDAQ. Індeksi NYSE. Індeksi AMEX. Індeksi Frank Russell Company. Технологічні індекси Goldman Sachs (GSTI). Індeksi компанії Value Line. Ринкові індекси Великої Британії. Ринкові індекси Франції. САС. Ринкові індекси Німеччини. DAX. Ринкові індекси Японії. Nikkei.

Ринкові індекси інших країн. Ринкові індекси України.

Кредитні рейтинги. Відмінність кредитних рейтингів від рейтингових списків. Історія розвитку кредитних рейтингів. Принципи побудови кредитних рейтингів. Рейтингові агентства та їх значення для фондового ринку. Рейтинги агенств Moody's, Standard & Poor's, Fitch Ratings.

Тема 9. Державне регулювання ринку цінних паперів

Принципи державного регулювання ринку цінних паперів. Суб'єкти та об'єкти регулювання. Форми та методи державного контролю на ринку цінних паперів.

Саморегулювання учасників ринку. Мета та принципи саморегулювання на ФР. Повноваження СРО. Правила СРО. Права та обов'язки членів СРО. Відповідальність членів СРО перед СРО.

Порядок розгляду справ про правопорушення на ринку цінних паперів. Порядок розгляду справ про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму чи фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та застосування санкцій.

Правове регулювання міжнародних фондових ринків. Міжнародні

регулюючі та координуючі організації, їх функції та завдання. Розвиток законодавства України та його адаптація до міжнародних стандартів. Інформаційна прозорість фондового ринку. Перспективи розвитку державного регулювання ринку цінних паперів.

Тема 10. Інвестиційний аналіз ринку цінних паперів

Методи оцінки теперішньої та майбутньої вартості цінних паперів. Моделі оцінювання вартості та доходності акцій, облігацій та векселів. Ризик і прибутковість на ринку цінних паперів. Інвестиційне консультування. Фінансова інженерія та основи конструювання цінних паперів.

Сутність фундаментального аналізу та його рівні. Вивчення загальної економічної ситуації. Показники, що характеризують загальну економічну ситуацію. Економічне положення емітента та показники, що його характеризують.

Сутність та роль технічного аналізу. Методи технічного аналізу. Гістограми та їх аналіз. Графіки та їх аналіз. Порівняння крапкових діаграм.

Основи портфельного інвестування. Управління портфелем цінних паперів. Модель вибору оптимального портфеля цінних паперів.

Тема 11. Світовий фондовий ринок

Сутність та структура світового фондового ринку. Тенденції розвитку міжнародного фондового ринку. Вплив технологічних інновацій на процес глобалізації ринків. Міжнародні фондові інструменти. Єврооблігації. Ринки глобальних облігацій. Поняття міжнародних акцій. Ринок євроакцій. Загальна характеристика депозитарних розписок. Інфраструктура міжнародного фондового ринку. Міжнародні інвестори.

Характерні риси розвинених фондових ринків. Фондовий ринок США, Великої Британії, Німеччини, Франції, Японії.

Сутність та ознаки ринків, що розвиваються. Класифікація та регіональна специфіка фондових ринків, що розвиваються (азіатські, латиноамериканські, європейські, африканські). Роль держави на «emerging market». Особливості та тенденції розвитку ринків, що розвиваються.

Інтеграція національного фондового ринку в систему міжнародних економічних відносин.

Тема 12. Інформаційні відносини та інформаційні технології на фондовому ринку

Загальні засади інформаційних відносин в Україні відповідно до Закону України «Про інформацію». Закон України «Про звернення громадян» та загальні вимоги щодо його виконання. Особливості інформаційної взаємодії з клієнтами та інвесторами на ринках фінансових послуг, зокрема на фондовому ринку. Поняття конфіденційної інформації та інсайдерської інформації. Загальні вимоги до діловодства в частині документування та обліку інформаційних відносин з іншими особами та щодо ведення архіву. Ведення баз персональних даних та їх використання згідно з Законом

України «Про захист персональних даних».

Закони України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронний цифровий підпис».

Електронна взаємодія з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та між учасниками фондового ринку. Використання мережі Інтернет для розкриття інформації на фондовому ринку.

Вимоги до програмних продуктів, які використовуються на фондовому ринку, та програмного забезпечення автоматизованих, інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем, призначених для здійснення професійної діяльності на фондовому ринку.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Л	ПЗ	СРС		Л	ПЗ	СРС
Модуль 1. Теоретичні основи функціонування ринку цінних паперів.								
1. Сутність та економічна роль ринку цінних паперів.	12	2	4	6	12	2		10
2. Цінні папери та їх класифікація.	10	2	2	6	10	2		8
3. Приватні інструменти фондового ринку.	14	4	4	6	14		2	12
4. Державні цінні папери.	12	2	4	6	12		2	10
5. Ринок похідних цінних паперів.	12	2	4	6	12			12
<i>Разом</i>	<i>60</i>	<i>12</i>	<i>18</i>	<i>30</i>	<i>60</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>52</i>
Модуль 2. Фінансові посередники та професійна діяльність на ринку цінних паперів.								
6. Структура ринку цінних паперів.	16	4	4	8	16	2		14
7. Інфраструктура ринку цінних паперів.	20	4	8	8	20		2	18
8. Фондові індекси.	10	2	2	6	10			10
9. Державне регулювання ринку цінних паперів.	10	2	2	6	10			10
10. Інвестиційний аналіз ринку цінних паперів.	12	2	4	6	12		2	10
11. Світовий фондовий ринок.	12	2	4	6	12			12
12. Інформаційні відносини та інформаційні технології на фондовому ринку.	10	2	2	6	10			10
<i>Разом</i>	<i>90</i>	<i>18</i>	<i>26</i>	<i>46</i>	<i>90</i>	<i>2</i>	<i>4</i>	<i>84</i>
Усього годин / кредитів ECTS	150 / 5,0	30	44	76	150/5,0	6	8	136

5. Темі лекційних і практичних занять

5.1. Темі лекційних занять

Темі навчальної дисципліни	Темі лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Теоретичні основи функціонування ринку цінних паперів			

1. Сутність та економічна роль ринку цінних паперів.	1. Сутність та економічна роль ринку цінних паперів.	2	2
2. Цінні папери та їх класифікація.	2. Цінні папери та їх класифікація.	2	2
3. Приватні інструменти фондового ринку.	3.1. Приватні інструменти фондового ринку. Акції.	2	
	3.2. Приватні інструменти фондового ринку. Облігації. Векселі.	2	
4. Державні цінні папери.	4. Державні цінні папери.	2	
5. Ринок похідних цінних паперів.	5. Ринок похідних цінних паперів.	2	
Модуль 2. Фінансові посередники та професійна діяльність на ринку цінних паперів			
6. Структура ринку цінних паперів.	6.1. Структура ринку цінних паперів. Особливості функціонування первинного РЦП.	2	2
	6.2. Структура ринку цінних паперів. Особливості функціонування вторинного РЦП.	2	
7. Інфраструктура ринку цінних паперів.	7.1. Інфраструктура ринку цінних паперів. Торговці цінними паперами. Розвиток депозитарної системи.	2	
	7.2. Інфраструктура ринку цінних паперів. Інші учасники фондового ринку (пенсійні фонди, ІСІ).	2	
8. Фондові індекси.	8. Фондові індекси.	2	
9. Державне регулювання ринку цінних паперів.	9. Державне регулювання ринку цінних паперів.	2	
10. Інвестиційний аналіз ринку цінних паперів.	10. Інвестиційний аналіз ринку цінних паперів.	2	
11. Світовий фондовий ринок.	11. Світовий фондовий ринок.	2	
12. Інформаційні відносини та інформаційні технології на фондовому ринку.	12. Інформаційні відносини та інформаційні технології на фондовому ринку.	2	
Усього		30	6

5.2. Темі практичних занять

Темі навчальної дисципліни	Темі практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Теоретичні основи функціонування ринку цінних паперів			
1. Сутність та економічна роль ринку цінних паперів.	1.1. Сутність та економічна роль ринку цінних паперів. Сутність, функції та моделі.	2	
	1.2. Сутність та економічна роль ринку цінних паперів. Історія РЦП. Кризи на РЦП.	2	
2. Цінні папери та їх класифікація.	2. Цінні папери та їх класифікація.	2	

3. Приватні інструменти фондового ринку.	3.1. Приватні інструменти фондового ринку. Акції.	2	2
	3.2. Приватні інструменти фондового ринку. Облігації. Векселі.	2	
4. Державні цінні папери.	4.1. Державні цінні папери. Державні облігації.	2	2
	4.2. Державні цінні папери. Муніципальні ЦП.	2	
5. Ринок похідних цінних паперів.	5. Ринок похідних цінних паперів.	2	
	Колоквіум	2	
Модуль 2. Фінансові посередники та професійна діяльність на ринку цінних паперів.			
6. Структура ринку цінних паперів.	6.1. Структура ринку цінних паперів. Особливості функціонування первинного РЦП.	2	
	6.2. Структура ринку цінних паперів. Особливості функціонування вторинного РЦП.	2	
7. Інфраструктура ринку цінних паперів.	7.1. Інфраструктура ринку цінних паперів. Торговці цінними паперами.	2	2
	7.2. Інфраструктура ринку цінних паперів. Розвиток депозитарної системи.	2	
	7.3. Інфраструктура ринку цінних паперів. Інші учасники фондового ринку	2	
8. Фондові індекси.	8. Фондові індекси.	2	
9. Державне регулювання ринку цінних паперів.	9. Державне регулювання ринку цінних паперів.	2	
10. Інвестиційний аналіз ринку цінних паперів.	10.1. Інвестиційний аналіз ринку цінних паперів. Фундаментальний аналіз.	2	2
	10.2. Інвестиційний аналіз ринку цінних паперів. Технічний аналіз.	2	
11. Світовий фондовий ринок.	11.1. Світовий фондовий ринок. Особливості розвитку РЦП розвинених країн.	2	
	11.2. Світовий фондовий ринок. Особливості розвитку РЦП країн що розвиваються.	2	
12. Інформаційні відносини та інформаційні технології на фондовому ринку.	12. Інформаційні відносини та інформаційні технології на фондовому ринку.	2	
	Колоквіум	2	

Усього		44	8
--------	--	----	---

6. *Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Ринок цінних паперів» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, peer review, контрольна робота.

У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотириохальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять із кожного з двох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 5 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Колоквіуми проводяться усно, у вигляді бесіди викладача зі студентами з метою з'ясування та підвищення рівня їх знань. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 10 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 20.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль												Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань		
Практичні заняття														Колоквіуми	
Теми															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	max 10	max 10	max 20	max 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Ринок цінних паперів»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість

занятті		помилки.
	Min 2-0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	9	Результати опрацювання матеріалу високі, але незначна кількість несуттєвих помилок.
	8	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	7	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	6	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 20-19	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	18-16	У роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	15-13	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	12-9	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	8-5	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0-4	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Ринок цінних паперів» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74

Е	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

7.1. Нормативно-правові акти.

Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 06.01. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6> (дата звернення: 05.05.2020).

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 28.02. 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 05.05.2020).

Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 05.05.2020).

Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. - № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 05.05.2020).

7.2. Література

Основна література

1. Базилевич В.Д. Цінні папери: Практикум: навч. посіб. - компакт-диск / за ред. В. Д. Базилевича. Київ, 2013. 791 с.

2. Дегтярьова Н. В., Леонов Д. А., Січевлюк В. А. та ін. Фондовий ринок в Україні: навч. посіб. / за заг. ред. Леонова Д. А. Київ: УІРФР, 2015. 600 с.

3. Діденко В. М. Фондовий ринок: навч. посіб. / за ред. В. М. Діденка. Чернівці: ТОВ «Видавництво Наші книги», 2010. 624с.

4. Січевлюк В. А. Корпоративне право: навч. посіб. Київ: УІРФР, 2019. 462 с.

5. Фондовий ринок: підручник: у 2 кн. Кн. 1 / В. Д. Базилевич, В. М. Шелудько, В. В. Вірченко та ін.; за ред. В. Д. Базилевича; Київ: Т. Шевченка. Київ: Знання, 2015. 621 с.

6. Фондовий ринок: підруч.: у 2 кн. Кн. 2 / В. Д. Базилевич, В. М. Шелудько, В. В. Вірченко та ін.; за ред. В. Д. Базилевича; Київ: Т. Шевченка. Київ: Знання, 2016. 686 с.

7. Шкодіна І. В. Самоорганізація фондового ринку в умовах глобальної невизначеності: монографія. Київ: УБС НБУ, 2013. 406 с.

8. Посткризовий розвиток фондового ринку: світові тенденції і національні особливості: монографія / авт.кол. Г. М. Азаренкова, І. В.

Шкодiна та iн. Киiв: УБС НБУ, 2013. 278 с.

9. Шкодiна I. В. Розвиток фондового ринку в умовах фiнансової сингулярностi. *Актуальнi проблеми економiки*. 2015. № 12.

Додаткова лiтература

Фондовий ринок: практикум: навч. посiб. / В. Д. Базилевич, В. М. Шелудько, В. В. Вiрченко та iн.; за ред. В. Д. Базилевича; Киiв. нац. ун-т iм. Т. Шевченка. Киiв: Знання, 2017. 718 с.

Фiнансування мiсцевих iнвестицiйних проєктiв: навч. посiб. / Буряченко А. Є., Козак В. I., Леонов Д. А., Москiвiн С. О. та iн. Киiв: УiРФР, 2018. 500 с.

Дегтярiва Н. В., Долiнський Л. Б., Леонов Д. А. Управлiння активами в Украiнi: навч. посiб. / за заг. ред. Леонова Д. А. Киiв: УiРФР, 2015. 276 с.

Леонов Д. А., Радзiєвська В. М., Хоружий С. Г., Хоружий К. С. Депозитарна дiяльнiсть в Украiнi: навч. посiб. / за заг. ред. Леонова Д. А. Киiв: УiРФР, 2014. 300 с.

Леонов Д. А., Яровий С. М. Фiнансовий монiторинг на ринку цiнних паперiв: навч. посiб. Киiв: УiРФР, 2014. 512 с.

Васильєва Д. Економетричне моделювання ємностi ринку корпоративних облiгацiй украiни. *Ринок цiнних паперiв*. 2018. № 1-2. С. 49-55.

Шкодiна I. В. Розвиток свiтового фондового ринку в умовах фiнансової нестабiльностi. *Вiсник КНТЕУ*. 2013. №3. С.56- 64.

Шкодiна I. В. Вплив полiтики кiлькiсного пом'якшення на розвиток свiтового фондового ринку в умовах глобальної невизначеностi. *Економiчний часопис-XXI*. 2015. № 3-4. С. 65-69.

Shkodina I. Monetary policy as a factor of global financial market volatility increasing. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2017. №1 (22). P. 5-17.

Shkodina I., Derid I., Zelenko O. DIGITAL TRANSFORMATION OF GLOBAL BANKING: CHALLENGES AND PROSPECTS. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. Vol. 3, No. 30. P. 45-51.

Azarenkova G., Shkodina I. The influence of financial technologies on the global financial system stability. *Investment Management and Financial Innovations*. 2018. Volume 15, Issue 4. P. 229-238

Шкодiна I. В. Перколяцiя свiтового фондового ринку в умовах глобальної невизначеностi. *Бiзнес iнформ*. 2015. № 5. С. 221–225.

Шкодiна I.В. Iнституцiйнi проблеми функцiонування фондового ринку Украiни. *Вiсник Унiверситету банкiвської справи Нацiонального банку Украiни*. 2014. №1(19). С. 52-57.

7.3. Iнтернет-ресурси.

Електронний архiв-репозитарiй Нацiонального юридичного унiверситету iменi Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офiцiйний веб-портал органiв виконавчої влади Украiни. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Приватне акціонерне товариство «Українська фондова біржа» URL: <http://www.ukrse.kiev.ua/>

Офіційний сайт Публічне акціонерне товариство «Фондова біржа ПФТС» URL: <https://pfts.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Приватне акціонерне товариство «Українська міжбанківська валютна біржа» URL: <https://uicgroup.com/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФОНДОВА БІРЖА «ІННЕКС» URL: <http://www.innex-group.com/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА» URL: <http://fbp.com.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРАЇНСЬКА БІРЖА» URL: <http://www.ux.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) URL: <https://www.nssmc.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

NYSE Euronext. URL: www.nyx.com (дата звернення: 12.06.2020).

NASDAQ OMX Group. URL: <https://www.nasdaq.com/> (дата звернення: 12.06.2020).

London Stock Exchange (LSE). URL: <https://www.londonstockexchange.com/home/homepage.htm> (дата звернення: 12.06.2020).

Shanghai Stock Exchange. URL: <http://www.sse.com.cn/> (дата звернення: 12.06.2020).

Journal website «Journal of Economic Theory». URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-economic-theory> (дата звернення: 12.06.2020).

7.4. СЕНМК.

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс

кафедри економічної теорії. URL:
http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=149:kafedra-ekonomichnoi-teorii&Itemid=151.

7.5. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Передплачено доступ до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).